

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 102

číslo: 15

10. dubna 2022

Cena: 10 Kč

Ukrajinské rodinné centrum Místo setkávání pro lidi z Ukrajiny

Církev československá husitská v Hradci Králové 21. března otevřela Ukrajinské rodinné centrum.

Na úvod sehrál loutkovou pohádku Jiří Polehňa, seznámili jsme se s možnostmi a náplní centra, radili se, čím dalším bychom mohli přispět a co nabídnout dále. Večerem nás provázely hudební vstupy v provedení studentů Biskupského gymnázia, na závěr biskup Královéhradecké diecéze Pavel Pechanec pronesl modlitbu za Ukrajinu a požehnání.

Bratr biskup Pechanec také uvedl: „Církev československá husitská se zapojila do úžasného díla společnosti, kdy se snažíme podpořit ty, kteří přicházejí z Ukrajiny. Protože od začátku března máme na faře ubytovaných jedenáct ukrajinských běženců, řekli jsme si, že bychom jim mohli také pomoci, kromě ubytování a dalších praktických věcí, i trochu jinak. V modlitebně jsme vytvořili další místo setkávání, aby zde mohli nacházet lidský kontakt a povzbuzení mezi sebou, povzbuzení, jež nyní značně potřebují. Sdílení vnímáme jako cosi podstatného a důležitého pro život – lidé spolu musí hovořit. Do centra budou nyní docházet dobrovolníci a očekáváme jistý kontakt, podporu těch, kteří zakoušejí opravdu těžké chvíle svého života, kdy se obávají o ty své doma, nevědí, zda se budou moci vrátit a kdy se vrátí. Lidé z Ukrajiny mezi sebou potřebují hovořit, a také zároveň vnímat prostředí, které je přijímá. Budeme se tedy my z české strany o to snažit spolu s ostatními i zde v Hradci Králové na husitské

faře. Děkuji většinové české společnosti, že potřebu pomáhat těmto lidem v nouzi vnímá podobně.“

V centru najdete: hrací koutek, IT koutek s tiskárnou, WiFi, učíme se vzájemně našim jazykům pomocí jednoduchých výukových pomůcek. Pro děti jsou připraveny pohybové a sportovní aktivity, kreativní dílny, deskové hry. Maminky, babičky zde najdou klidovou zónu, kde mohou pohovořit, vypít šálek čaje, také jim nabízejí tvořivé dílny, možnost pomoci v podobě doprovodu na úřady, seznámení s městem, hledání práce aj. V budoucnu, bude-li zájem, bychom rádi projekt rozšířili o dopolední hlídání dětí maminkám, které budou v zaměstnání.

Centrum nabízíme jako další možnost setkávání. Tento projekt vzniká za podpory dobrovolníků, studentů Biskupského gymnázia a Husitské diakonie AMBRA.

Otevřeno zájemcům v úterý, středu, čtvrtek, pátek ve 14 – 17 hodin, Ambrožova 729, Hradec Králové.

Jana Pechancová

Pomoc ukrajinským uprchlíkům

Po napadení Ukrajiny ruskou armádou začaly stovky tisíc ukrajinských žen a dětí prehat do země střední a západní Evropy. Mezi těmito uprchlíky jsou i volynští Češi a Češi, kteří žili v oblasti Žitomiru. Část těchto dětí s maminkami, které přijely do naší republiky, našla přechodné ubytování v hotelu Legie Československé obce legionářské v Praze. Kromě uprchlíků s českým původem jsou zde i děti z Kyjeva, Sum a Mariupolu. Hotel je plně obsazen a bydlí tam 150 žen a dětí. Jejich pobyt a stravu hradí nadační fond Československé obce legionářské - POMOC UKRAJINĚ.

Přestože některé maminky již našly práci, mají legionáři velký problém finančně a věcně zajistit pobyt těmto uprchlíkům. Aktuálně děti a maminky potřebují hygienické potřeby, čisticí prostředky, prací mýdla, dětské zubní pasty, dětské pudry a olejíčky, vlhčené ubrousky, dále velké cestovní kufry, batohy pro dospělé, oblečení pro vzrostlejší děti a dospělé (již spíše jarní), domácí pantofle pro dospělé, šitíčka a manikurní sety, školní sešity, penály, atd. Československá obec legionářská si vás dovoluje poprosit i o finanční dary v jakékoli výši na transparentní účet Nadačního fondu Československé obce legionářské – POMOC UKRAJINĚ č. 123-2825890297/0100.

Jan Boček

S Hanou Alisou Omer o její tvorbě i reflexi holocaustu

V minulém čísle jsme v článku **Happening Pamatuj! 2022** zmínili vzpomínkovou akci, která pravidelně již řadu let připomíná hromadnou vraždu československých občanů, většinou Židů, za 2. světové války. Tentokrát se pražského březnového setkání zúčastnila i malířka Hana Alis Omer, jejíž rodiče přežili holocaust a která toto téma ztvárnila do cyklu **Kořeny**, a rovněž dramaturgyně pořadu Radana Šatánková, která jej i uváděla. Paní Omer je opravdu pozoruhodnou osobností, a tak jsme se rozhodli věnovat jí v ČZ ještě alespoň trochu prostoru – formou krátkého rozhovoru. Na tvorbu i vztah k oblíbené Praze, kde paní Omer již řadu let pobývá, se zeptala zmíněná básnička, kulturní publicistka a lektorka holocaustu Radana Šatánková.

Po delším čase, stráveném v Izraeli, jsi se vrátila v roce 2010 do již České republiky. Za jakých okolností? A jak rychle se ti dařilo navázat nové umělecké kontakty a přátelské vztahy?

Roku 1967 jsem navštívila rodinu v Izraeli a již jsem se do komunistického Československa nevrátila. V Izraeli jsem žila dlouho ve vesnici umělců, dále také v Jeruzalémě. Od roku 1997 jsem jezdila navštěvovat svou rodinu v Praze. V roce 2010 jsem měla velkou výstavu v Muzeu Terezín a těsně po návratu do Izraele mi tam shořel můj dům. Po ničivém lesním požáru jsem nový domov a zázemí přirozeně našla v Praze.

Praha je pro tebe magické místo, plné inspirace. Můžeš nám přiblížit svůj cyklus obrazů o Praze?

Ano, Praha je úchvatná a má v sobě magii. Zpočátku jsem zde pracovala jako průvodkyně ve Starém Městě, takže jsem si nastudovala i její historii, do které samozřejmě patří i Karel IV. a jeho vize nebeského Jeruzaléma v Praze. A od té doby, co jsem tady, miluji a maluji ji – Vltavu, její mosty, věže, kostely, lidi, a to ještě víc v posledních pár letech s přáteli ze skupiny „Urban Sketchers Prague“.

V poslední době se v této mezinárodní komunitě kreslířů a malířů aktivně realizuješ. Tahle parta nadšenců

i profesionálů navštěvuje různé kulturní události, zachycuje kolorit dané čtvrti. Co ti spolupráce přináší a jak vlastně fungujete?

„Urban Sketchers Prague“ je pobočka celosvětové neziskové organizace „Urban Sketchers“, organizovaná dobrovolnými koordinátory. Chodíme a kreslíme krásná a jedinečná místa v Praze, kam bych se sama asi nedostala – např. vyhlídka Tančícího domu, kostel sv. Tomáše, Smetanovo muzeum, Tržnice na Vinohradské a byli jsme i v přírodě, např. na Babě. Aktuálně se připravujeme na významnou žižkovskou událost – 8. května proběhne v rámci oslavy 100 let od připojení Žižkova k Velké Praze vernisáž a výstava děl naší kreativní mezinárodní skupiny. Navštěvníci se mohou přijít podívat, jak jsme Žižkov zachytili. Styly prací jsou velmi rozmanité a můžete je také sledovat na sociálních sítích, kde vše pravidelně sdílíme.

V pražské Galerii Beseder nedávno skončila výstava cyklu Kořeny. Část obrazů poté dokonce posloužila jako dekorace k 10. ročníku Happeningu Pamatuj! 2022 (pozn. připomínající 8. březen 1944, kdy došlo k vyhlazení rodinného tábora v Osvětimi-Birkenau). Jaký dojem jsi měla z této události a jejího poslání?

Zdá se, že neuvěřitelné hrůzy nacismu byly již dávno, ale

Dokončení na str. 4

Hana Alisa Omer se narodila v roce 1947, vyrůstala v době komunismu v malém městečku na Slovensku. V letech 1962-66 studovala na Škole Uměleckého Průmyslu v Bratislavě. V roce 1967 odcestovala navštívit rodinu v Izraeli a zůstala tam 40 let... Po vystudování grafického designu v Jeruzalémě se v postgraduálním studiu specializovala na ilustraci; řadu let pracovala jako ilustrátorka knih, učebnic, publikací, plakátů atd. Jako členka umělecké vesnice Ein Hod se též věnovala ilustracím energetické struktury lidského těla, inspirovaných jógou, kterou vyučovala v kibucích v okolí. Spolupracovala s architektem a myslitelem Dr. J. Chajutmanem na ilustracích jeho vizí „Nebeského Jeruzaléma“. Po těchto obrazech začala nová éra autorčiny tvorby - a to návrat do bolestné pozemské reality - se sérií obrazů „Kořeny“, kterými si vlastně jako dítě rodičů, kteří přežili koncentrační tábory, dělala svou vlastní psychoterapii. Od roku 2010 žije v Praze, která je dnes její tvůrčí výzvou a inspirací pro neustálé tvoření. Autorčina díla byla vystavena na mnoha výstavách v Jeruzalémě a v Čechách. Pozoruhodná malířka oslovila veřejnost také obrazy, vztahujícími se k životům jejích rodičů, kterým se podařilo zázrakem přežít hrůzy koncentračních táborů, pochod smrti a po válce se vrátit domů do rodného města.

O neplodném stromě duše (L 13,1-9)

Před pár dní jsem vysvětloval svému synovi, co znamená pokřivené myšlení. V našem dnešním textu vykládá Ježíš podstatu zla, když glosuje zprávu o skandálním počínání Piláta, římského protektora. Prý smísl krev vzbouřenců s krví jejich obětí. Toto je přesně ten moment, který mě na té válce na Ukrajině nejvíc bolí. A to doslova, fyzicky. Potkávám lidi, kterým je od začátku té války psychicky mizerně. Mě zase se začátkem války začalo nesnesitelně bolet levé rameno. Člověk neznalý psychosomatických procesů v lidském těle by řekl, že to spolu nijak nesouvisí. Ale není to pravda. Citliví lidé přesně takto na utrpení reagují.

Ano, pár stovek kilometrů od nás na východ jeden takový Pilát právě mísí krev svých vojáků s krví nevinných obětí. A co by nám na to dnes řekl Ježíš? Ptal by se, zda ti ruští agresori byli větší hříšníci, než jejich obětí? Ptal by se na to, o čem je přesvědčena většina lidí, že jedni jsou zlí a druzí se brání? Neptal. Ale říká nám tehdy stejně jako dnes: Nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete.

Co na to říct? Snad si v tomto aktuálním kontextu dokážeme vysvětlit správně pojem pokání. Na začátku jsem řekl, že Ježíš učedníkům v tomto textu vykládá podstatu zla. Ta podstata spočívá v tom, že člověk zůstává ve svém lidském omylu. Ježíš nám totiž říká toto: Vzbouření Galilejci nejsou horší nebo lepší než Římané, obětí katastrofy, kdy spadla věž v Siloe, nebyly horší nebo lepší než vy sami, Rusové nejsou horší nebo lepší než Ukrajinci, Češi nebo Američané.

Nezáleží na nějaké historické nebo kolektivní vině či nevině, nejsou černé nebo bílé národy, jsou jen konkrétní lidé, kteří jsou zodpovědní za svá slova a činy. Jsme to my, ty, já, každý z nás. Jsme odpovědní za to, abychom konali přesně tak, jak to říkáme. Ano, nebo ne. Ostatní je zlé. Podle Ježíše největším hříchem je pokrytectví.

To, co vidíme a čteme v médiích, není realita. Je to její interpretace. Ano, skutečně existují mezi námi lidé, kteří jsou přesvědčeni, že žádná válka na Ukrajině neprobíhá, že to je jen jako. Ne, není to jen jako. Putin asi nepočítal s tím, že si válku budou všichni točit na mobily. Ale já to přesvědčení chápu jen z pohledu Rusů, protože v Rusku je takový postoj oficiální a mediálně vytvořený. Prostě televize je přežitek 20. století... Říká se tomu propaganda, ale je to vlastně mentální válka proti realitě. Mocní tohoto světa udělali pomocí kontroly informací z normálních lidí dezorientované loutky. Lidé, kteří by v životě nezvedli v ruce zbraň, jsou najednou plní bojových choutek a agresivity vůči jinému názoru, jako ten majitel fíkovníku z Ježíšova podobenství: „Strom nedělá to, co já chci – porazit Ukrajinu, Rus, Američan, Čech, Číňan atd. nedělá to, co režim chce – zlikvidovat.“

Dějiny jsou plné ohavných příkladů takových morálních zhovadilostí. Janu Husovi, když se odvolal ke svému svědomí, mocipáni řekli, že koncil nezajímá jeho osobní svědomí, ale pokud mu koncil řekne, že má jen jedno oko, tak musí tvrdit, že má jedno oko, i když má obě. Četl jsem nedávno vtíp, kde se ptá

pozemšťan Mar'ana, kde berou tu neomezenou udržitelnou energii, kterou pohání své kosmické lodě po celém vesmíru. Tak já ti to prozradím, říká Mar'an – jezdíme na lidskou blbost! Největším nepřítelem jakéhokoliv politického režimu, který se snaží ovládat lidi, je samotné a tvořivé myšlení. Ničeho se vládcí nebojí tolik, jako většího počtu svobodných bytostí, které chtějí dělat a dělají jen to, co jim společně dává smysl a cíl.

Myslím, že tohle má Ježíš na mysli, když říká: číňte pokání, nebo všichni zahynete. Slovo pokání, od slova kát se, je chybným překladem slova metanoésis. V moderní češtině to totiž zní, že se musíme litovat, sypat si popel na hlavu a vůbec tak nějak morálně se napravovat. A na to přece není nikdo zvědavce, že jo. Do toho se nikomu nechce. Ale řecké slovo metanoésis, které je použito v Ježíšově řeči, neznamená jen nápravu morálních poklesků, jaksi lidově hříchů. Znamená to obrát v myšlení, změnu postojů, prozření, schopnost vidění skutečné reality bez předpokladů, představ, bez dezinformací, bez propagandy a tajných agentů. Spatřit holou pravdu totiž znamená spatřit nejhlubší tajemství lidské existence a tím tajemstvím je naše přítomnost. Sociální inženýři a architekti civilizací pracují s živou masou lidí prostřednictvím jejich mozků, ať už v dobrém nebo ve zlém, ať už pro tamtoho nebo onoho vládce. Jedni vykořisťují druhé, ať už je to komunismus či kapitalismus. A jako slepí koňové se mocní předhánějí v propagandě, který z těch jejich ovládacích systémů je pro lid lepší. Lidé jsou ovládání prostřednictvím

svých mozků a svého strachu ze smrti. A Ježíš nám dnes říká: Prohlédněte tu léčku, staňte se svobodnými a nezávislými osobnostmi, jinak v tom systému viny a trestu zahynete. Nehrajte tu hru. Přesně tak se zachovala ta statečná mladá žena ve státní ruské televizi, když do kamery vyběhla s transparenem proti válce. Rozhodla se riskovat svůj život kvůli smyslu života. Jako Hus. Ať ji Pán ochraňuje před zlým. A tak se s otevřenou hubou nad rozlitym mlékem dnes, jako tenkrát učedníci, ptáme Ježíše: Ale co teď máme dělat?

A on řekl: „Majitel zahrady chtěl porazit strom, co nenesl ovoce. Zahradník mu řekl: Pane, počkej, ponech ho ještě tento rok, až jej okopám a pohnojím. Snad příští rok ponese ovoce. Ne-li, dáš jej vytnout.“

To je návod pro nás. Obráťme své myšlení tak, že necháme kategorická odsuzování ostatních a všeho na jindy a zamysleme se nad svou vlastní přítomností. Bude jaro. Je nejvyšší čas okopat a pohnojit svá pole a duše. Vzdát se plevelu, cizích zbytečných názorů, které nám kdosi nedobrou pomocí sociálních sítí vtluou do mozku. Je na čase povstat srdcem, i hlína plodí srdcem stvoření. Dokud nebude na světě dostatek svobodných, otevřených a tvůrčích bytostí ochotných navzájem spolupracovat, nemá svět žádnou šanci na přežití. Vidíme to v přímém přenosu. Pracujeme na nápravě svého vlastního pokřiveného myšlení dřív, než padneme do pastí války proti realitě, do pastí vlastní bohorovnosti. Nejhorší je totiž pokrytectví davu, protože se v něm dá ztratit vlastní tvář. Amen.

Tomáš Procházka

Jana Wienerová

Obrazovka 2022

Ctižádost a roky dřiny
napětí postřeh skvělý výkon
svist umělého sněhu
setinky vteřin
oslnivá podívaná
hřmot slávy
stupně vítězů
Ctižádost
splétání tenat
sprádání lží
zašlapávání pravd
páka ovládnutí
hřmot důležitosti
potěmkinády říše
Ohně obzorů
zkroucené škeble kovů
zřícené stěny domovů
pohození mladíci
zástupy matek stařečků a dětí
odhodlání otců
soucit a vstřícnost
V pohovkách
porovnáváme
čeho je schopen
člověk

Augustin Skýpala

Ve zbývajícím čase

Na poslední chvíli
co chceš stihnout?
Už téměř nic
Sedmitečný brok na špičce
jehly
Vzlétneš? Kam?
Do sluníčka nebo do peklíčka?
Rozptýlen v plameni
dočkáš se vzkříšení?

/Nebe pro pěší, výbor poezie
z let 1940–1993, vyd. 1994/

Z kazatelského plánu

6. neděle postní

Hosanna Davidovu synu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Král izraelský! Hosanna na výsostech! (Matouš 21,9)

První čtení: Izajáš 52,13 - 53,12

Tužby postní:

2. Abychom svého Pána v tichosti a pokoře následovali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom svědectvím svého života vítězství Dobra, Pravdy a Krásy napomáhali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože Vykupiteli, tvůj Syn se stal člověkem a pro spásu lidstva se obětoval na kříži. Dej, ať se učíme trpělivosti a pokoře podle jeho příkladu, abychom získali účast na jeho vzkříšení! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Filipským 2,5-11

Evangelium: Lukáš 22,39 - 23,56

Verše k obětování: Žalm 118,8-9

Verš k požehnání: Lukáš 22,42

Modlitba k požehnání:

Bože Vykupiteli, děkujeme ti, že nás přijímáním svátosti chleba a kalicha očisťuješ od našich vin. Dej, ať je nám toto stolování příslibem věčného dědictví v království tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 239, 240, 322, 326, 201

Nad Písmem

Od každého z nás Ježíš něco požaduje L19,28b-40

Milé sestry, milí bratři.

Dnes slavíme Květnou neděli a začínáme velikonoční týden. Připomínáme si, jak Pán Ježíš vjel do Jeruzaléma a naplnil tím dávné proroctví Zachariášovo, ve kterém se můžeme dočíst: „Rozjásé se siónská dcero jeruzalémská, propukni v hlasy! Hle, přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a spásu nesoucí, pokořený jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti“ (Zach 9,9).

Proto Ježíš zvolil tento způsob příchodu do Jeruzaléma, aby lidem ukázal své poslání. Proto nepřijel jako vladař na koni, ale jako Mesiáš na oslu.

Ještě před tím, než k vjezdu do města došlo, Ježíš poslal své dva učedníky do nedaleké vesnice pro „dopravní prostředek“. Ve vesnicích blízko Jeruzaléma totiž lidé zapůjčovali za poplatek osla těm, kdo putovali do města. A tak učedníci šli, jak jim Pán přikázal, a našli oslátko. Majitelům zvířete řekli jen: „Pán je potřebuje“ a těm to stačilo.

Nedohadovali se s nimi, nesmlouvali, kolik chtějí zaplatit. Vlastníkům osla opravdu stačilo jen slyšet větu – Pán je potřebuje – a dali svůj majetek do služby Kristu. Nepřemýšleli, jestli se jim to vyplatí, jestli nakonec dostanou zaplacené nebo jestli z toho budou mít nějaké jiné výhody. Byla to jen nepatrná služba pro Ježíše a on z ní vytěžil tak mnoho.

Od každého z nás Pán Ježíš něco požaduje. Něco, co máme a co můžeme poskytnout. Od těch prostých lidí z okolí Jeruzaléma chtěl jen část jejich majetku, od nás může chtít třeba část našich schopností, trochu našeho času, naše ruce, dobrou vůli. Každá i sebenepatrnější služba, která je konána nezištně pro našeho Pána, je důležitá. On i z maličkosti dokáže udělat velkou věc. Nevadí, že ostatní třeba o naši službě nevědí nebo ji nechápou, neumí ji ocenit. Bůh o ní ví a dokáže ji ocenit.

Ježíšovi tedy přivedli oslátko a on

mohl vjet do Jeruzaléma. Nevjel triumfálně na koni s průvodem a armádou. Nepřijel jako dobyvatel, jako ten, který chce prosadit Boží království násilím. Pán Ježíš přijel skromně mezi lid a ten ho vítal radostně a hlasitě chválil Boha.

A o pár dní později volal tento lid „Ukřižuj“. Co se stalo s těmi lidmi? Možná očekávali v Ježíšovi osvoboditele Izraele, i když nepřijel na koni. A on se nechal zatím takhle hloupě zatknout, nezasloužil si nic jiného než to ukřižování, protože je zklamal. Nepochopili jeho úlohu. A někteří nechápou Ježíšovu úlohu dodnes.

A od toho jsme tu my křesťané, abychom lidem dokázali Ježíšovu úlohu vysvětlit. Proč přišel na tento svět a proč se nechal ukřižovat. A tak buďme i my tím oslíkem, který pokojně nese svého Pána Ježíše Krista mezi lidi, aby i oni v něm poznali Spasitele světa. Amen.

Petra Šenková

Pane a Bože, občas si lidé o nás křesťanech myslí, že jsme hloupí, že jsme oslové, když věříme něčemu, co neexistuje.

Prosíme, dej nám sílu a pokoru být opravdu těmi oslíky,

kteří se nestydí za toto pojmenování a statečně nesou Spasitele všem lidem. Amen

Komenského písně ve zpěvnících církve

Dokončení z minulého čísla

Většina písní včetně písní z odkazu Komenského zaznamenala změny v aktualizované jazykové úpravě, jež se takto staly v dané době srozumitelnějšími. Ale i v tomto vydání byly nedůsledně, tedy lecky i s chybami uváděny hymnologické údaje.

Na podnět prvního zasedání VII. řádného sněmu církve v r. 1991 byla sestavena pracovní skupina, která připravovala vydání Dodatku ke Zpěvníku. Iniciativy se ujali farář, básník a překladatel písní Zdeněk Svoboda a hudební pedagog a skladatel prof. Juraj Pospíšil. Dodatek vyšel samostatně v r. 1994. Autoři přejímali písně z katolických i protestantských tradic v původní podobě, nezasahovali ani do textů, ani neupravovali melodickou linku.

Dodatek ke Zpěvníku obsahuje nově 52 písní, z nichž jen tři vřazené písně jsou z Komenského Amsterodamského kancionálu.

Píseň č. 292 – Samému Bohu sláva čest, píseň č. 334 – Studně nepřevážená – tato svatodušní píseň patří k pokladům Komenského tvorby, Komenského autorský text je psán na motivy Kyrie, fons bonitatis; a píseň č. 338 – Slunce

denní již nám hasne.

Předložený text sleduje stopy písní odkazu J. A. Komenského ve Zpěvnících Církve československé. Zpěvník z r. 1957 spolu s Dodatkem (1994) obsahuje celkem 19 písní spjatých s Komenským, všechny – byť stávající znění poznamenaly úpravy v melodickém znění i v textové podobě, aby byly současně uživateli lépe srozumitelné – podávají stále svědectví o bohatství české duchovní písně i syntéze tradic duchovního zpěvu jako takového.

Je možno tedy závěrem uvést, že Církev československá husitská naplnila a naplňuje to, co je uvedeno v její preambuli – návaznost na významné duchovní tradice – tedy i tradici českobratrskou. O tom svědčí i zjevné stopy úcty společenství k odkazu J. A. Komenského, která je patrná v pojmenování některých sborů církve jeho jménem, v nichž nacházíme umělecké artefakty zobrazující Komenského, ale také její Zpěvník písní duchovních, v němž jsou uváděny písně z různých historických období a tradic – včetně tradice bratrské s ukázkami písní bohatství tvorby Jana Amose Komenského.

Zdeněk Kovalčík

Můžete si přečíst

Prosím a děkuji

Modlitby pro školáky a šolačky

Tato půvabná knížečka je výsledkem zajímavého projektu Ireny Markové a Anny Radové, jež obě již léta pracují s dětmi a mládeží a jak samy v úvodním slovu říkají, knížku věnují všem dětem, které hledají cestu, jak se modlit. Irena připravila texty stručných modliteb, blízkých dětem svým jazykem i tématy – najdeme tu prosby za rodinu, kamarády, přírodu, vlastní budoucnost apod. Anička pak k textům nakreslila černobílé kresby. Téměř třicetka dětí z evangelické a husitské církve se poté obojího chopila a děti, inspirovány modlitbou, kresby vybarvily a dotvořily.

Vznikla tak jedinečná a pestrobarevná sbírka, která jistě bude pro všechny čtenáře dobrou inspirací k jejich vlastním modlitbám. Knížka vyšla díky Sdružení evangelické mládeže, z. s. sice v malém, omezeném nákladu, pevně však věřím, že tyto krásné modlitby a kresby najdou v církvi širší uplatnění, třeba ve formě pracovních listů.

(Praha 2021, ISBN 978-80-11-00788-1)

Jana Krajčířiková

Karel I. Habsburský

(17. srpna 1887 - 1. dubna 1922)

Když se řekne v naší zemi „císař pán“ vybaví se každému portrét staříčkého mocnáře s licousy Františka Josefa I. (1830-1916), který byl v každé školní třídě a úřadech po celé monarchii. Ale na otázku, kdo byl náš poslední císař a král, již správně odpoví málokdo. Byla to „Jeho císařská a královská Výsost Karel František Josef Ludvík Hubert Georg Maria Karel I., z Boží milosti císař rakouský, apoštolský král uherský, král český, král Dalmácie, Chorvatska, Slavonie, Haliče, Lodomerie a Ilýrie, král Jeruzaléma...“

Narodil se 17. srpna 1887 na císařském zámku Persenbeug v Dolním Rakousku. Jeho otcem byl arcivévoda Otto Habsburský, syn Karla Ludvíka, mladšího bratra císaře Františka Josefa I., a matkou Marie Josefa, princezna saská. Jelikož císařův jediný syn Rudolf spáchal sebevraždu a jeho synovce Františka Ferdinanda d'Este připravila o život v Sarajevu střela Srba Gavrila Principa, novým následníkem trůnu se stal arcivévoda Karel.

Oba následníci trůnu měli v oblíbené střední Čechy – František Ferdi-

Levoboček císaře Karla I.

Před několika lety k nám domů přišla milá návštěva jedné naší příbuzné. Už ve dveřích mně hlásila: „Honzíku, blahoslavený císař Karel měl nemanželského syna.“ Začala s nadšením vyprávět o tom, že její bývalá kolegyně ze školy jí říkala, že v rodině jejího muže putuje císařská krev. „Protože se zajímáš o historii, domluvila jsem ti s ní schůzku.“ Na návštěvu jsme se vypravili oba do jejího rodinného domku v Mukařově u Říčan. Jen jsme si sedli, energická starší dáma nám začala vyprávět o příběhu rodiny svého manžela.

Jeho příbuzná před I. světovou válkou pracovala na zámku v Brandýse nad Labem jako klíčnice. Protože byla velmi mladá a pohledná, zamiloval se do ní sám budoucí následník trůnu Karel Habsburský, který vojákoval v Brandýse u jezdeckého pluku. Následkem vášnivě lásky ale krásná klíčnice Betty (Barbora) otěhotněla. Karel měl v živé paměti velké problémy následníka trůnu strýce Ferdinanda, který se musel z důvodu nerovného manželství vzdát neděje, že by jeho děti mohly v budoucnu nastoupit na trůn. A to měl za manželku hraběnku, a ne obyčejnou klíčnici. Protože bylo třeba vyřešit tuto překerní situaci, našel se pro Betty rychle ženich. Byl jím o dost starší muž Adolf Wöginger, který sloužil na zámku. Když se dítě v nejlepší komnatě na zámku narodilo, dostalo jméno (jak jinak) Karel a jeho kmotrem se stal Karel Habsburský. Betty nezůstala úplně bez majetku a po válce, když byl zámek v Brandýse nad Labem zabaven novou

republikou, se odstěhovala do Vídně, kde vlastnila dům. Po smrti manžela nezůstala sama a našla si jiného muže. Přišla II. světová válka a její syn Karel, jako rakouský občan, musel narukovat do německé armády. Byl poslán na východní frontu do Ruska, kde byl zajat. Koncem války sovětské letectvo bombardovalo Vídeň a jedním z vybombardovaných domů byl i dům Betty. Od syna Karla nedostávala žádné zprávy, a tak byla přesvědčena, že padl na frontě. Zůstala úplně bez prostředků, a proto se snažila prohledat trosky svého zničeného domu, kde hledala šperky, které kdysi dostala od pozdějšího císaře Karla I. Za několik měsíců se z nastalé situace a domnělé smrti syna duševně zhroutil a v roce 1947 spáchala sebevraždu. Krátce po její smrti se jako zázrakem syn Karel vrátil ze zajetí v Sovětském svazu a dále bydlel ve Vídni. Karel se před válkou oženil a měl děti. Jako první se mu narodil syn Karel, a tak císařská krev koluje i v této rodové větvi v Rakousku. Bývalá paní učitelka nám ukazovala také fotografie levobočka Karla, který byl císařskému otci neuvěřitelně podobný. Slíbila nám, že na příští schůzce nám ukáže i další archiválie včetně křestních listů a dopisů.

Bohužel tato schůzka se již neuskutečnila, protože za nedlouhou dobu onemocněla a zemřela. Jelikož 1. dubna 2022 uplynulo 100 let od úmrtí císaře Karla I., tak jsem si vzpomněl na návštěvu u této paní učitelky. Ve svém archivu jsem si našel složku císaře Karla I. a začal psát.

Poznámka: Vyprávění paní učitelky bylo neobyčejně přesné. Budoucí císař Karel I. skutečně sloužil v letech 1908 až 1909 u jezdeckého pluku č. 14 Alfréda knížete Windisch-Graetze v 1. jezdecké eskadře ve Staré Boleslavi a ve 3. jezdecké eskadře v Brandýse nad Labem. Podle matriky narození se nemanželský syn císaře Karla I. narodil na zámku v Brandýse dne 18. června 1909 a dostal po svém biologickém otci jméno Karel Boroměj František Josef. Křtiny malého Karla se konaly dne 26. června 1909 a za kmotra mu byla Jeho císařská výsost Karel František Josef arcikníže, kterého zastupoval poručík František Karel hrabě Walderode. V matrice je také uvedeno, že se Karel oženil dne 19. července 1936 s Rosou Kolimaovou ve Vídni XII. Hoetzendorfu.

Podle oddací matriky matka Karla, Barbora Lukešová (zvaná Betty) se narodila 1. 2. 1886 v Popovicích u Brandýsa n. L. a její otec byl obuvník. Po sňatku se Betty stala vrchní klíčnicí. Dne 3. listopadu 1908 se vdala za domácího služebného z Dolních Rakous Adolfu Wögingera, který se po sňatku stal vrchním štolbou.

Brandýský zámek byl v historii využívaný hned několika císaři. Pro Rudolfa II. to bylo velmi oblíbené místo, kam rád zajížděl na různá dostaveníčka. Zámek se stal osudným i pro císařovnu Marii Terezi, která se tady seznámila se Štěpánem Lotrinským. Zámek vždy přál zamilovaným a jedním z nich byl i Karel Habsburský, pozdější císař rakousko-uherský a také nekorunovaný český král. Dne 3. října 2004 byl Karel I. blahověněn papežem Janem Pavlem II. v bazilice svatého Petra ve Vatikánu. Důvodem jeho blahověnění byl jeho příkladný křesťanský život. Svátek Karla I. papež stanovil na 21. října, na výročí jeho svatby se Zitou Bourbonso-Parmskou na zámku Schwarzaau am Steinfeld v Dolním Rakousku.

J. Boček

nand d'Este zámek Konopiště a Karel zámek Brandýs nad Labem, který koupil do osobního vlastnictví. Brandýs si velmi oblíbil, jelikož zde nastoupil vojenskou službu, později velel svému dragounskému pluku...

Po smrti císaře Františka Josefa I. nastoupil 21. listopadu 1916 na rakouský trůn. 30. prosince 1916 byl korunován uherským králem, avšak v důsledku překotných válečných událostí v následujícím roce již nedošlo k přijetí české koruny. Hned v únoru 1917 ostře odmítl neomezenou ponorkovou válku a v průběhu toho roku mj. nabídl vládě Francie a Velké Británie uzavření bezpodmínečného míru, obnovil ústavní pořádek, svolal říšskou radu, založil Ministerstvo sociálního zabezpečení a amnestoval politické vězně (např. Kramáře a Rašína odsouzené k trestu smrti). V následujícím roce 1918 vydal manifest o federálním uspořádání Rakousko-uherské monarchie a po rozpadu monarchie se vzdal účasti na státních záležitostech země, rozpustil vládu a odešel na zámek Eckartsau.

V dubnu 1919 odešel do exilu na zámek Wartegg ve Švýcarsku. V roce 1921 učinil dva zmařené pokusy o restauraci v Uhrách a 19. listopadu 1921 byl na palubě britského křižníku Cardiff převezen s celou rodinou do vyhnanství na portugalském ostrově Madeira. V březnu 1922 se nachladil a pozdě povolání lékař jen konstatoval těžký zápal plic; 1. dubna skonal v bídných podmínkách v pouhých 34 letech. Byl pohřben v kostele Nossa Senhora do Monte na Madeiře.

31. května 1922 se narodila dcera Elisabeth jako jeho osmé dítě s manželkou Zitou Bourbonso-Parmskou (1892-1989). Po úmrtí manžela se ocitla v obtížné situaci, ale díky své nezlomnosti se dokázala vyrovnat s finančními problémy a vychovala všechny své děti, kterým umožnila dosáhnout maximálního vzdělání i důstojného společenského postavení. Přesídlila s dětmi do Baskicka a poté do Belgie, Španělska, Portugalska a v roce 1940 do USA a část rodiny do Kanady a v roce 1953 se usazuje v Lucemburku. V závěru ži-

vota žila v biskupské rezidenci v Zizersu ve Švýcarsku. A teprve jako devadesátiletá se po 63 letech exilu mohla vrátit do své země.

Po její smrti rakouská vláda umožnila, aby 1. dubna 1989 mohla být důstojně pohřbena v císařské kapucínské hrobce ve Vídni poté, co byl zrušen „Habsburský zákon“, na základě kterého byli vyhoštěni Habsburkové z Rakouska a jejich majetek zkonfiskován.

3. října 2004 byl Karel I. papežem Janem Pavlem II. prohlášen blahoslaveným pro příkladný křesťanský život a mírové snahy.

V roce 2009 bylo ustanoveno Sdružení pro blahověnění a svatořečení Zity, rakouské císařovny a uherské, chorvatské a české královny.

V rámci letošního stého výročí úmrtí Karla I. vydavatelství Triton v Praze připravilo knihu Milana Nováka s názvem **KAREL I.** s podtitulem **SVĚTEC A POSLEDNÍ KRÁL V ČECHÁCH**. Knihu doporučuji všem, kteří se zajímají o historii naší země a jsou obdivovateli Rakousko-uherské monarchie. Knihu lze koupit v každém dobrém knihkupectví.

Pavel Hýbl

S Hanou Alisou Omer...

Dokončení ze str. 1

bohužel víme, že je důležité být neustále ve střehu... a „Happening Pamatuj!“ byl unikátní tím, že se k tomuto citlivému tématu vztahoval prostřednictvím síly umění – poezie, hudby a malby. Je to obdivuhodné, že jsou lidé, kteří dělají takové kvalitní akce dobrovolně.

Tví rodiče přežili holocaust. Jak dlouho vlastně cyklus obrazů Kořeny vznikl a co jsi při tomto procesu zpracovávala? Pomohla ti tato tvorba se s událostmi vyrovnat?

Stejně jako jiní, kteří se narodili rodičům přeživším holocaust, i já jsem měla v důsledku toho psychické problémy. Ve skutečnosti se velká část mé tvorby za více než 50 let týká zpracování těchto nánosů mého duševního dědictví. Musím říct, že tato autoterapie funguje a podle ohlasů tuším, že moje umění se dotýká i jiných lidí.

Zpátky ke kořenům s malým, ale významným „k“. Dá se říct, že i přes tvůj život světoběžníka jsi zde našla domov?

Povahou světoběžník nejsem. Raději jsem spíš v klidu doma, i když jsem byla kromě dlouholetého pobytu v Izraeli ještě nějaký čas v Indii, Americe, Španělsku, na Kanárských ostrovech a leckde jinde. No, ale konečně jsem našla svůj „útulek“ v Praze a jsem za to velmi vděčná. Stezky Prozířetelnosti jsou nevyzpytatelné...

Obraz Pieta z cyklu Kořeny

Připravila: Radana Šatánková,
obrazový materiál: archiv H. A. Omer

O službách Petry Vítkové

„V neděli 20. 3. navečer byla v Domě důstojného stáří z tohoto života odvolána sestra farářka Petruška Vítková.“

Tato slova Jitky Bednářové, (spolu)zakladatelky a první ředitelky domova, rozšířila po církvi zprávu, že v tomto ústavu vzešlém z prostředí brněnské diecéze, skončila v takřka 91 letech pozemská pouť duchovní, jež byla s Brnem spjata od 60. let. Ale zdaleka nejenom s ním. Narodila se 28. května 1931 v rodině legionáře Jana Svobody v Táboře, kde byla se sestrou Čestmírou od mala činná v mládeži zdejší náboženské obce. Obě dívky pak svůj další život spojily s duchovenským

povoláním: starší Čestmíra v Ostravě, mladší Petra v domovské plzeňské diecézi. Nejprve jako kazatelka na různých místech, nejčastěji v Soběslavi, kde také v březnu 1959 přijala svátost kněžského svěcení. Od roku 1964 působila v Brně, kde prošla několika farnostmi, nejdéle sloužila jako farářka v Černovicích (1970–1987) a Králově Poli (1987–1989). Následný odchod do důchodu byl v případě sestry Petry vskutku formální, jednak dál vypomáhala v náboženských obcích v Brně a v okolí, jednak ji nemohl přehlédnout nikdo, kdo se účastnil církevních setkání na různých úrovních. Vždy pohotová v diskusích,

s ráznou přímostí a formulační přesností ponoukala ke kritickému myšlení někdy i lidí o generace mladší. Vždy opřená o poctivý grunt služebnosti, jak ji spatřovala pro sebe a pro církev zejména v odkazu zakladatele dr. Karla Farského. Tak jsme ji znali donedávna, teprve až v necelém posledním roce se světila do laskavé péče brněnské Betanie. Ještě jsme ji v diecézi k loňským devadesátinám stihli potěšit knížkou příznačně nazvanou Petra Vítková ve službě církvi. Tam se čtenář o jejím naplněném životě dozví víc.

Ještě drobná vzpomínka: v osobním rozhovoru či psaní měnila sestra farářka řečnickou ráznost citem a empatickou pozorností. Vděčně vyznávala, jak se zkušeností ženy, jež sama prošla nejedním úskalím života, uměla svým slovem povzbudit a hojit. Její přání „milostiplné velikonoční svátky“ jsem před šesti lety vnímal úlevně skrz vlastní životní kříž. Doprovodila je tehdy pohlednicí s rozpřaženou náručí Krista. Chci dnes oplatit ten pozdrav i obrázek, milá sestro farářko. S vírou, že vás Vzkříšený Pán uvítal ve svém království.

Marcel Sladkowski

P.S.: Psáno v den 63. výročí kněžského svěcení sestry farářky Petry Vítkové.

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Květná neděle

Vypisujte si písmenka z horní tabulky v pořadí daném čísly ve spodní tabulce (tedy najdete si nejprve jedničku a poté se podívejte, jaké písmenko je v horní tabulce na stejném místě jako jednička ve spodní; stejně postupujte s dvojkou a dalšími čísly).

I	O	Í	K	S	U	A
E	Í	Í	E	O	E	É
U	Á	S	O	V	C	A
Á	J	Š	J	D	L	I
S	O	D	T	T	Ž	L
M	N	L	H	J	E	T

2	28	22	41	8	42	16
20	14	31	11	33	24	4
29	39	5	36	13	30	35
7	25	23	19	27	1	18
37	9	3	15	40	21	38
12	34	17	32	6	26	10

(Řešení z minulého čísla: poctivost.)

Jana Krajčířiková

Proč čteme jména obětí holocaustu při Jom ha-šoa?

Víte, co je Jom ha-šoa?

Zajímá vás více informací o tomto významném dni?

Jaký smysl má v současné době číst jména obětí holocaustu?

Srdečně vás zveme na přednášku a diskusi o tomto dni, jeho původu a významu pro židovskou komunitu i o způsobech jeho připomínání v České republice, která se koná v úterý 26. dubna 2022 od 16.30 hodin ve sboru Alberta Schweitzera v Praze Michli, U Michelského mlýna 27. Jedná se o zrekonstruovanou bývalou synagogu.

Přednáší: Tereza Štěpková, Jana Kosáková a Věra Baumová. Akci pořádá náboženská obec Církve československé husitské Praha 4-Michle ve spolupráci s organizací Schola Fidentiae - Škola s(ebe)vědomí.

Tereza Štěpková

Z ekumeny

SEDM TÝDNŮ PRO VODU 2022, PRVNÍ TÝDEN: VODNÍ SPRAVEDLNOST DNES
Philip Peacock

První reflexi Vodní ekumenické sítě SRC k Sedmi týdnům pro vodu napsal Philip Vinod Peacock. V následující úvaze se zamýšlí nad Božím slibem daným Izajášovi, že Bůh uhasí žízeň chudých a neopustí je. V současné celosvětové vodní krizi navzájem srovnává chudé oproti bohatým z hlediska jejich možnosti přístupu k čisté vodě. Vyzývá nás, abychom se stali nápomocnými Božímu příslibu vody pro chudé.

Text: Izajáš 41,17-20: „*Utišnění ubožáci hledají vodu, ale žádná není; jazyk jim žízni prahne. Já, Hospodin, jim odpovím, já, Bůh Izraele, je neopustím. Na holých návrších otevřu vodní proudy, uprostřed plání prameny vod, poušť v jezero změním a zemi vyprahlou ve vodní zřídla. V poušti dám vyrůst cedrům, akáciím, myrtě a olivám, na pustině vysadím cypřiš, platan i zimozráz spolu, aby viděli a poznali, přesvědčili se a všichni pochopili, že toto učinila ruka Hospodinova a že to stvořil Svatý Izraele.*“

Víme, že na mnoha místech po celém světě to jsou chudí žijící ve slumech, kteří platí za vodu mnohem více než bohatí ve svých domech. Například v některých evropských zemích jsou poplatky za vodu zahrnuté v nájemném za dům, zatímco podle zprávy Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva v některých zemích a oblastech, jako je Gaza, utratí rodiny třetinu nebo dokonce polovinu příjmů za nákup vody pro využití v domácnosti. Čím se zdroje stávají vzácnějšími, nejen, že to jsou bohatí, kdo k nim má snadnější přístup, ale ve skutečnosti jsou tyto zdroje v mnoha případech také bohatým dostupné levněji než chudým. Je pravda, že plujeme ve stejném „oceánu“, ale nejsme na stejné lodi! Zatímco chudé bude drtit environmentální krize, bohatí si budují úkryty v horských oblastech a hromadí zdroje včetně vody pro sebe, v naději, že budou zachráněni před extrémní ekologickou katastrofou, která nás čeká a které se chystáme čelit. Téměř třetina světové populace nemá přístup k bezpečné čisté vodě a téměř dvěma třetinám chybí důstojná hygienická zařízení. Některé korporace včetně bank kupují vodní plochy v zemích, kde je voda již vzácným zdrojem, aby z nich v budoucnosti profitovaly. Nedávný pohyb trhu s kontrakty na vodu vybízí finančníky ke spekulacím, aby s ní obchodovali jako s jinými komoditami, jako je zlato nebo ropa, a odhaluje bezohlednou hamižnost těchto korporací. Tento a několik dalších pokusů o uchvácení vody bohatými se ukazuje jako škodlivý vůči cíli udržitelného rozvoje č. 6 Organizace spojených národů: „voda a hygiena pro všechny“ do r. 2030. Izajášův text jasně hovoří o utrpení chudých uprostřed ekologické krize a zdůrazňuje volání žiznivých. Hovoří o Bohu života, který jedná jménem chudých, aby zmírnil jejich utrpení. Biblický text je kritikou ekonomického systému, který neslouží zájmům chudých, a místo toho představuje Boha života, který v jejich zájmu jedná. Častěji než kdy jindy trpí chudí nejvíce globální vodní krizí. Bohatí si ve světě řízeném penězi a ne lidskostí, pochybnými hodnotami a principy, vždy najdou své možnosti. Přesto vodní krize stále více dopadá i na bohaté země. Její dopady pocítily i Flint, Michigan a Detroit v USA. Některá světová města, jako je Kapské Město v Jihoafrické republice nebo Chennai v Indii, v nedávné minulosti téměř dosáhla „dne nula“, kdy jim došla voda...

Protože se v tomto postním období zamýšlíme nad otázkou vodní spravedlnosti, vyzýváme vás, abyste se podívali na tuto situaci optikou chudých. Boží příslib, který slyšíme v Knize Izajáš, odpoví na otázku vodní spravedlnosti pro chudé, kteří žízni. A proto nyní usilujeme o zavedení vodní spravedlnosti pro chudé a marginalizované komunity, které nás obklopují!

Otázky:

1. Kdo ve vaší komunitě využívá nejvíce vody? Kdo nejméně? Jaké jsou mezi těmito skupinami mocenské vztahy?

2. Proč si myslíte, že biblický text (Izajáš 41,17-20) nehovoří o bohatých?

Aktivita:

1. Podle směrnice WHO je minimální spotřeba 100 litrů/den/osobu.

2. Zjistěte, kolik vody spotřebuje v průměru jedna osoba žijící ve slumu.

Zdroj: www.oikoumene.org, přeložila: **Kateřina Vítková**

